ר שם קכ״א (ע״ב) וכרבי יהושע בן לוי וכפרוש התוספות (ד״ה ברצין). ש שם בגמרא. ת שם.
א שם ק״ז (ע״א) בְּמִשְׁנָה. ב גְּמָרָא שָׁם לְעִיל מִנַּיהּ.
ג הָרֹב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פי״ד ה״א), וְכֵן פְּסַק הָרַשְׁבָּ״א (קו. ד״ה חיה).

׳ כָּל חַיָּה וָרֶמֶשׂ (מד) שֶׁהֵם נוֹשְׁכִים וּמְמִיתִים וַדַּאי, ר נֶהֱרָגִים בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ אֵין רָצִין (מה) אֲחֲרָיו, וּשְׁאָר מַזִּיקִין * כְּגוֹן נָחָשׁ וְעַקְרָב בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָם מְמִיתִין, (מו) אִם רָצִין אַחֲרָיו מֻתָּר לְהָרְגָם, וְאִם לָאו אָסוּר, ש אֲבָל מֻתָּר (מז) לְדָרְסָם לְפִי תֻּמּוֹ, (מח) * וַאֲפִלּוּ (טו) בְּמִתְכַּוֵּן אֶלָּא שֶׁמָּרָאָה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ אֵינוֹ מְכַוֵּן: **יא** ת לֹא יְשַׁפְשֵׁף בְּרִגְלָיו רַק (טז) קַרְקַע, מִשּׁוּם מַשּׁוּי גֻּמּוֹת, * אֲבָל מֻתָּר לְדָרְסוֹ לְפִי תֻּמּוֹ שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לְמָרַח וּלְהַשְׁווֹת גֻּמּוֹת, (נ) וְאַף עַל גַּב דְּמִמֵּילָא מְמָרַח הוּא, כִּי לֹא מְכַוֵּן (נא) * שָׁרֵי מִשּׁוּם (יז) מְאִיסוּתָא: **יב** (נב) א חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ (נג) ב מֻתָּר (נד) לְצוּדָן, ג וְהוּא

בַּאֵר הֵיטֵב

חֲסִידִים שָׁם. הַתּוֹלָעִים שֶׁגְּדֵלִים בְּפֵרוֹת בְּמַחֲבָר, אָסוּר לְהָרֹג דְּמַקֵּרֵי שֶׁרֶץ גָּמוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם שָׁם, הַתּוֹלָעִים שֶׁגְּדֵלִים בְּפֵרוֹת בְּמַחֲבָר, אָסוּר לְהָרֹג דְּמַקֵּרֵי שֶׁרֶץ גָּמוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם

׳ (סק״כ): **׳ (טו) בְּמִתְכַּוֵּן.** וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כג) וְנִרְאֶה לִי דְּוָקָא בְּנָחָשׁ וְעַקְרָב שֶׁעַל פִּי הֶרֹב הֵם מְמִיתִין, וְלָכֵן אַף בִּמְקוֹם שֶׁאֵין מְמִיתִין, מֻתָּר לְדָרְסָן מִפְּנֵי חֲשַׁשׁ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, אֲבָל דָּבָר שֶׁעַל פִּי הָרֹב אֲבָל דָּבָר שֶׁעַל פִּי הָרֹב הֵם בְּוַדַּאי, וְכָתַב דִּלְא חָיְשִׁינַן לְפָרָעוּשִׁים, שֶׁאֵינוֹ מְצוּי לִפְלוֹת מֵהֶם דְּמִיד הֵם בְּוַדַּאי, וְכָתַב דִּלְא חָיְשִׁינַן לְפָרָעוּשִׁים, שֶׁאֵינוֹ מְצוּי לִפְלוֹת מֵהֶם דְּמִיד הֵם בְּוַדַּאי, וְכֵן בְּבַעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת (פ״א) וּסְמַ״ג (לאוין סה) לֹא הֵבִיאוּ כִּי אִם דִּינָא דְּבָרְיָתָא (שם), מוּכָח מִכָּל זֶה דְּלֹא סְבִירָא לְהוּ הָא דְּהָרא״ש. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כח) שֶׁגַּם הוּא הֵבִיא שֶׁהָרַבָּה רִאשׁוֹנִים מַתִּירִין בָּזֶה וְעַל זֶה סָמְכוּ הָעוֹלָם לְהָקֵל, וּמִכָּל מָקוֹם סִיַּם דִּינָא שָׁמַיִם יֵשׁ לוֹ לְהַחְמִיר כְּדַעַת הָרֹא״ש וְהַטּוּר:

׳ * כְּגוֹן נָחָשׁ וְעַקְרָב. בְּגְמָרָא (קכא:) אֵיתָא דְּכִשְׁוַדְּמִנוּ לוֹ נָחָשׁ וְעַקְרָב בְּשַׁבָּת [כֵּן איתא בְּרַ״ף (מה:) וְרֹא״ש (פט״ו ס״ק א)] בְּיָדוּעַ שְׁנִזְדַּמְּנוּ לוֹ לְהָרְגָן, וְקָאָמַר עַל זֶה שָׁם דְּמֵירֵי בְּשָׁנְשׁוּפִין בּוֹ [וּפָרַשׁ רַשׁ״י (קכא: ד״ה בנישופין), כֵּן דֶּרֶךְ הַנָּחָשׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּצֵל שְׁרִיקָה כְּשֶׁרוֹאֶה שׁוֹנְאוֹ וכו׳] וְהִצְתַּיְּרוּ זֶה הֵרֵי״ף וְהָרֹא״ש, וְעַל כָּרְחָךְ מֵירֵי שֶׁאֵין רָצִין אַחֲרָיו וְקַמְשַׁמַע לָן עוֹלָא דְּזֶה הֵנִי בְּרָצִין, אוֹ אוֹלֵי דְּאַף בְּרָצִין אֵין מַתִּיר רַק בְּנָשׁוּפִין בּוֹ, וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אַתְפְּלָא עַל מַה שֶּׁלֹּא הִצְתַּיְּרוּ הָרַמְבַּ״ם (פי״א ה״ד) וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֶת זֶה:

* **וַאֲפִלּוּ בְּמִתְכַּוֵּן.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מח) בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ דְּמִלְּאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ וכו׳. **וּלְהָרַמְבַּ״ם עַל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לוֹמַר דְּמֵירֵי שֵׁישׁ חֲשַׁשׁ פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ בְּרָצִין** וְכֵמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מה), **לְכָךְ אַף בְּשֶׁאֵינוֹ רָצִין שָׁרֵי לְדָרְסָן לְפִי תֻּמּוֹ** כְּיָון דְּיֵשׁ חֲשַׁשׁ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, כֵּן כָּתַב הַמְפָרְשִׁים. **וּכְצֵין זֶה כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם** (ס״ק כג) וְזֶה בְּנָחָשׁ וְעַקְרָב שֶׁעַל פִּי הֶרֹב הֵם מְמִיתִין וּלְכָךְ אַף בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מְמִיתִין מֻתָּר לְדָרְסָן מִפְּנֵי חֲשַׁשׁ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין מֵמִית לְעוֹלָם, דְּשִׁישְׁא דְּאִסּוּר לְדָרְסוֹ לְהָרַמְבַּ״ם עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, **מִשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ דִּלְדִידֵן בְּכָל מַזִּיקִין אַף שֶׁאֵין מְמִיתִין שְׁרֵי וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (שם). **וְשִׁמְמִית, לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם** (שם) שְׁאֵינָהּ מְזֻקָּה, מִשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּאָסְלוּ לְדָרְסָהּ לְפִי תֻּמּוֹ בְּמִתְכַּוֵּן כְּשֶׁהִיא מֻנַּחַת עַל הָאָרֶץ אָסוּר, וּבִפְרִי מְגָדִים (א״א ס״ק כג) מַשְׁמַע דְּשָׁרֵי לְפִי תֻּמּוֹ, מִלְּבַד לְפִי דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (שם), **וְלֹא יָדַעְתִּי מְנַיִן לוֹ:**

יא * אֲבָל מֻתָּר וכו׳ שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן וכו׳. כֵּן הַמְחַבֵּר לְבָאר: דְּהַאי לְפִי תֻּמּוֹ אֵינוֹ כְּבַסְּעִיף הַקּוֹדֵם, וְהַטַּעַם עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכן ברוק):

* **שָׁרֵי מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נא) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ

(פמ) דְּלִפְעָמִים מִמָּרַח וְאֵיכָא לְמֵחַשׁ שֶׁמָּא יְשַׁכַּח וְיַכְוֵן וְיַשְׁוֶה גֻּמּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ב סְעִיף ו׳, מִכָּל מָקוֹם הָכָא שָׁרֵי מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא:
(נא) שָׁרֵי מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא. אַף עַל פִּי שֶׁבָּעֵת שֶׁדּוֹרֵס עַל הָרֹק מְצוּי שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף גַּם כֵּן מֵעַט, אַף עַל פִּי כֵן הַתִּירוּ מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא (פמ) כֵּיוָן דְּלֹא מְשַׁפְשֵׁף הַנָּה וְהֵנָּה וְלֹא הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁהּ. וְדַוְקָא כְּשֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לְדָרֹס עַל הָרֹק אֲבָל אֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לְמָרְחוֹ, (פ) אֲבָל אָסוּר לֵילֵךְ לְמָקוֹם הָרֹק כְּדֵי לְדָרֹס עָלָיו דָּזֶה אֵינוֹ נִקְרָא לְפִי תֻּמּוֹ, אֶלָּא יֵלֵךְ וְיַצִּיג רַגְלוֹ עַל הָרֹק, וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יְשַׁפְשֵׁף כְּלָל דָּזֶה מַתִּיר בְּכָל גַּוְנָא. כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כה) הָאֵידָנָא דְּלֵיכָא דְּקָפִיד בְּרֹק מִשּׁוּם מְאִיסוּתָא, צָרִיךְ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם שִׁפְשׁוּף כְּשֶׁדּוֹרֵס עָלָיו, רַק יַצִּיג רַגְלוֹ עַל הָרֹק, וּבְלֹא הֵנִיעַ מִן הַפָּה אוֹ מִן הַחֹטֶם, וַדַּאי אֵיכָא מְאִיסוּתָא וְשָׁרֵי לְדָרְסוֹ לְפִי תֻּמּוֹ, וּבְבַיִת הַכְּנֶסֶת אֲפִלּוּ בְּרֹק שָׁרֵי לְדָרְסוֹ עָלָיו לְפִי תֻּמּוֹ, דְּנוֹהֲגִין בּוֹ כָּבוֹד וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן צ׳ סְעִיף י״ג, וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁהוּא מֻרְצָף, אֵין לְהַחְמִיר בְּרֹק יוֹתֵר מִבְּלֵחָה. **׳ב** (נב) חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ. כּוֹלֵל (פמ) כָּל מִינֵי בַּעֲלֵי חַיִּים שֶׁהָרגִילָן בַּבַּיִת, וְנַעֲשׂוּ בְּנֵי תַרְבּוּת: **(נג) מֻתָּר וכו׳.** הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּחוּץ, וְהַטַּעַם כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּנֵי תַרְבּוּת וְהָרְגִלוּ בַּבַּיִת וּמִמֵּילָא יַחְזְרוּ לְבֵיתָם בָּעֶרֶב (פמ) וְנוֹחַ לְתָפְסָן, לָכֵן אַף כְּשֶׁצָּאוּ מִן הַבַּיִת הֲרֵי הֵן כְּנִצּוֹדִין וְעוֹמְדִין וְלֹא שֵׁיְּךְ בָּהֶם צֵידָה: **(נד) לְצוּדָן.** וּבִלְבַד (פג) שֶׁלֹּא יִטְּלֵם בְּיָדוֹ שֶׁכָּל בַּעֲלֵי חַיִּים הֵם מַקְצִים, אֶלָּא רוֹדֵף אוֹתָם עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ לְמָקוֹם צַר וְנוֹעֵל בְּפָנֵיהֶם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

אַבְרָהָם (ס״ק כד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהַפְּרִי מְגַדִּים מְפַקְפֵּק בָּזֶה:
(נו) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם): **(נז)** עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לא) וְשֻׁלְחָן עָצֵי שִׁטִּים (סי׳ ג המפתח ס״א) וְכֵן מְצַדְּדִי בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כד), דְּלֹא כְּטַ״ז (ס״ק י׳) דְּכָתַב דְּאֵפִלּוּ פְּסִיק רֵישֵׁיהּ שָׁרֵי בָּזֶה: **(נח)** תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לא): **(נט)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לו) וּדְרִישָׁה (סק״ד): **׳ב (סא)** עַיֵּן בְּבָאוּר הַגְּרַ״א דְּטַעַם הַמְחַבֵּר דְּפוֹסֵק כְּהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי (פ״י אות ר) בְּסוֹף דְּבָרָיו דְּכַוָּנַת הַמִּשְׁנָה (קו.) פְּטוּר וּמֻתָּר, וְדִוּקָא דְּהַמִּשְׁנָה כּוֹלֶלֶת כָּל מִינֵי בְּנֵי תַרְבּוּת, עַיֵּן בְּרַ״ן פֶּרֶק אֵין צָדִין (ביצה יב. ד״ה גמ׳ ד״ה) וּבִתְשׁוּבַת מַשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ח׳: **(סב)** כֵּן מוּכָח בְּבֵיצָה כ״ד (ע״א) בְּתַרוּץ דְּרַב מָרִי וּבְרַ״ן (שם) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים דְּמַטַּעַם זֶה לֹא מִיקְּרֵי צַיִּדָה, אֲבָל בְּרֹא״ש (שם פ״ג סי׳ א) נִזְכַּר הַתֵּרוּץ רִאשׁוֹן דְּתָלוּי בְּמִזּוֹנוֹתָן עָלָיו: **(סג)** ט״ז (ס״ק יא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סכ״ב) כתב ג״כ דהעיקר כסברא ראשונה [דמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור ומותר לדרוס לפי תומו אפילו דבר שאינו ממית לעולם בנשיכתו], ומכל מקום כל בעל נפש יש לו להחמיר על עצמו באיסור של תורה במקום שאפשר, ואם אין רץ אחריו אל ידרסנו אם אפשר לו להשמר ממנו ולהזהיר לאחרים שישמרו ממנו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁלֹּא יִמְרוֹדוּ, אֲבָל אִם הֵם מוֹרְדִים אָסוּר *לְתָפְסָם ד אֲפִלּוּ בְּחָצֵר, אִם הֶחָצֵר (נה) גָּדוֹל (נו) שֶׁאִם לֹא גָּדְלוּ בֵּין בְּנֵי אָדָם הָיוּ צְרִיכִים מְצוּדָה. הַגָּה: *וְיֵשׁ אוֹמְרִים (נז) *דְּאָסוּר (נח) *לָצוּד *חַיָּה וָעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, וְאִם

ד שָׁם בְּהַגָּהוֹת (אות ר) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ בָּרוּךְ.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(נה) **גָּדוֹל.** אֲבָל (פד) אִם הֶחָצֵר קָטָן דִּבְלָאו הָכִי אֵין צְרִיכִין לָהֶם מְצוּדָה, אֲפִלּוּ אִסּוּר דְּרַבָּנָן לֵיכָּא: (נו) **שֶׁאִם וְכוּ'.** הַיְנוּ (פה) שֶׁעַכְשָׁיו שֶׁנִּתְגַּדְּלוּ בֵּין אֲנָשִׁים אֵין צְרִיכִין לָהֶם מְצוּדָה כִּי יָבֹאוּ מֵעַצְמָן לְבֵיתָם לָעֶרֶב, וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמָּרְדוּ וְאֵין נוֹחַ לְתָפְסָם וְהֶחָצֵר גָּדוֹל, מִיחֲזֵי כְּעֵין צֵידָה וְאָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן: (נז) **דְּאָסוּר.** הַיְנוּ כְּשֶׁהֵם בַּחוּץ (פו) אוֹ בִּפְנִים בְּבַיִת גָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁעוּר צֵידָה, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהַשִּׂיג בִּשְׁחִיָּה אַחַת וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ הַסִּימָן, וּפָסְקוּ הָאַחֲרוֹנִים כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה. וְאִם יָצְאוּ הָעוֹפוֹת לַחוּץ וְחוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ אוֹתָן, אַף דְּאָסוּר לְתָפְסָן בְּעַצְמוֹ בְּיָדַיִם, מִכָּל מָקוֹם אִם תִּינוֹקוֹת קְטַנִּים צָדִין אוֹתָם אֵין צָרִיךְ לְמַחוֹת בְּיָדָן, גַּם דְּמֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיָּצוּד אוֹתָן דַּהֲוֵי שְׁבוּת דִּשְׁבוּת, כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ל ס"ד). וְכָתַב עוֹד דְּמֻתָּר לַעֲמֹד בִּפְנֵי הָעוֹף שֶׁלֹּא יִבְרַח, כְּדֵי שֶׁמִּמֵּילָא יַחֲזֹר לַבַּיִת. גַּם הֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כו) בְּשֵׁם הָאֲגֻדָּה (פי"ג סי' קכ) דְּמֻתָּר לִדְחוֹת הָעוֹף מֵאַחֲרָיו שֶׁיִּכָּנֵס לַבַּיִת, אִם הַבַּיִת גָּדוֹל שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַשִּׂיגוֹ שָׁם בִּשְׁחִיָּה אַחַת דְּאֵין כָּאן צֵידָה גְּמוּרָה. (פז) וּבְחַיֵּי אָדָם (שם) כָּתַב דְּאִם דַּרְכּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹף שֶׁאֵין נִשְׁמָט מִן הַיָּד, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ מִן הַתַּרְנְגוֹלוֹת שֶׁתֵּכֶף הִיא יוֹשֶׁבֶת כְּשֶׁרוֹצִין לְתָפְסָהּ וְאֵין צָרִיךְ לִרְדֹּף אַחֲרֶיהָ, דִּבְהוּ אֵין אִסּוּר צֵידָה כְּלָל לְכֻלֵּי עָלְמָא אִם הֻרְגְּלָה כְּבָר בַּבַּיִת, וּמֻתָּר לְהַכְנִיסָהּ עַל יְדֵי דְּחִיָּה אוֹ לִרְדִיפָה אַף לְבַיִת קָטָן אוֹ לִכְלוּב שֶׁלָּהּ, וְכֵן יֵשׁ לְהָקֵל: (נח) **לָצוּד.** וּלְפִי זֶה יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַכְנִיס הָעוֹפוֹת בְּשַׁבָּת מִן הַבַּיִת [כְּשֶׁהוּא גָּדוֹל וּמְחֻסַּר צֵידָה שָׁם] לִמְקוֹם הַכְּלוּב שֶׁלָּהֶם, שֶׁשָּׁם הַמָּקוֹם צַר וּמְקָרֵי צֵידָה גְּמוּרָה. וְאִם הוּא מִתְכַּוֵּן לְהַכְנִיסָם לַכְּלוּב רַק כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ הֶזֵּקוֹת בַּבַּיִת, אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לצוד). וְאִם הָיוּ עוֹפוֹת חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ בַּבַּיִת, יֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר בְּכָל גַּוְנָא, וַאֲפִלּוּ אִם נִכְנְסוּ בְּעַצְמָן לַכְּלוּב אָסוּר לִנְעֹל הַדֶּלֶת שֶׁל הַכְּלוּב

בֵּאוּר הֲלָכָה

בְּבֵיתוֹ כְּשֶׁהוּא מְרֻצָּף וְכוּ', הַטַּעַם. דְּהָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק לו) חוֹלֵק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כה) וְסוֹבֵר דְּרַק וְלֵחָה שָׁוִין לְהָקֵל וְכֵן מַשְׁמַע בִּדְרִישָׁה (סק"ד), וּנְהִי דְּהָאַחֲרוֹנִים סָתְמוּ כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, עַל כָּל פָּנִים בִּרְצְפָּה דִּבְלָאו הָכִי אִיכָּא דֵּעוֹת הַמְּקִלִּין וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן מ"ט, יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם. וְגַם דַּהֲוֵי כְּעֵין גְּזֵרָה לִגְזֵרָה דְּהַיְנוּ מְרֻצָּף אַטּוּ אֵינוֹ מְרֻצָּף, וְאֵינוֹ מְרֻצָּף שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וִיכַוֵּן לְהַשְׁווֹת גֻּמּוֹת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם, וְעַיֵּן פְּרִי מְגָדִים בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם אוֹת כ"ד:

יב * **לְתָפְסָם. לָאו דַּוְקָא לְתָפְסָם דְּהָא אֲפִלּוּ לֹא מָרְדוּ אָסוּר לְתָפְסָם דִּמְקַצִּים** וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ש"ח (ס"מ), **אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְצוּדָן לְהַכְנִיסָן לְמָקוֹם צַר שֶׁנִּצּוֹדִים בּוֹ וְעוֹמְדִים בּוֹ וּמוּכָנִים לְתָפְסָם. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּהַאי לְתָפְסָם רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְדָדוֹתָם בְּצַוָּארָם וּבִצְדָדֵיהֶם שֶׁלֹּא בְּהַגְבָּהָה מִן הָאָרֶץ,** דְּשָׁרִינַן לְעֵיל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף ל"ט וְסָעִיף מ' [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יג)]:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נז) שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבַיִת גָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁעוּר צֵידָה, וְטַעַם לִדְבָרֵינוּ דַּהֲלֹא שִׁיטָה זוֹ רְאָיָתָם מִמִּשְׁנָה (קז.) **דְּחַיָּה וְעוֹף** שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ פָּטוּר, דְּהוּא כְּכָל פְּטוּרֵי דְּשַׁבָּת דְּהוּא אָסוּר כִּדְאִיתָא בְּהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פ"י אות ר) וְכֵן כָּתַב בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א, וְהַמִּשְׁנָה עַל כָּרְחָךְ בְּבֵיבָר גָּדוֹל מַיְרֵי, דְּאִי לָאו הָכִי אֲפִלּוּ אֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ פָּטוּר, וְכֵן מוּכָח מֵהָרְמָ"א דִּבְכִי הַאי גַּוְנָא אַיְרֵי וְכֵן מוּכָח בְּהֶדְיָא בְּהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי וּבְסֵפֶר יְרֵאִים (סי' רעד), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א"א ס"ק כו) דְּאַף לְדַעַת רְמָ"א דְּמַחְמִיר הַיְנוּ בְּחָצֵר גָּדוֹל, וְדִבְרֵי הָעוֹלַת שַׁבָּת (ס"ק טז) **וְהַט"ז** (ס"ק יא) הֵם שֶׁלֹּא בְּדִקְדּוּק. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ"ו דִּבְתְחִלַּת דְּבָרָיו **רָצָה** לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי דְּאוֹסֵר בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּבֵיבָר קָטָן, וְהִקְשָׁה דִּדְבָרָיו **סוֹתְרִין** אַהֲדָדֵי, אֲבָל לְפִי הַמַּסְקָנָא שֶׁלּוֹ אֵין הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי קָאֵי כְּלָל אַבֵּיבָר קָטָן **אֲפִלּוּ** בִּתְחִלַּת דְּבָרָיו, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בִּלְבוּשֵׁי שְׂרָד שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַ"ן בְּבֵיצָה שָׁם (יג. ד"ה גמ' ה"ד) עַל הַאי סֻגְיָא, וִיבֹאַר בָּזֶה דִּבְרֵי הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי. **וְדַע דְּכַוָּנַת הָרְמָ"א לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין כִּדְמוּכָח בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה** (אות ב) **עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה בְּעִקַּר הַדִּין אִי הֲלָכָה כְּדַעַת הַמְחַבֵּר אוֹ כְּהָרְמָ"א, כְּבָר כָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק נז) **דְּהָאַחֲרוֹנִים פָּסְקוּ כְּיֵשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה, וּבֶאֱמֶת כֵּן רָאוּי לִפְסֹק כִּי מוּכָח כֵּן מֵהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים, הֲלֹא הֵמָּה הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק י' מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת** (הכ"ד) **דִּכְתַב בְּהֶדְיָא דְּאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין פָּטוּר, וְיָדוּעַ הַכְּלָל דְּכָל פָּטוּר הוּא אָסוּר** [כְּדִכְתַב בְּרֵישׁ הִלְכוֹת שַׁבָּת] (פ"א ה"ג) **דְּפָטוּר שֶׁלּוֹ הוּא אָסוּר, וְכֵן הָרַמְבַּ"ן בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת** (קו: ד"ה ואין) **אֲפִלּוּ לְתָרוּץ בָּתְרָא שָׁם דְּעַל כָּל פָּנִים בְּשַׁבָּת אָסוּר, וְכֵן רַאֲבַ"ן הַמּוּבָא בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים** (על הגהות מרדכי פט"ז אות א), **וְכֵן הָאֲגֻדָּה בְּפֶרֶק הָאוֹרֵג** (סי' קכ) (הֵבִיאוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם)) [וְכֵן הָרוֹקֵחַ (הלכות יו"ט סי' רצז), אַף עַל פִּי שֶׁהִתִּיר (הלכות יו"ט סי' רצז) בְּיוֹם טוֹב אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין מִכָּל מָקוֹם בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (סי' עח) כָּתַב שֶׁאָסוּר לְכַתְּחִלָּה בְּחַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, וְכֵן רַבֵּנוּ יְרוּחָם בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (נתיב יב ח"י) כָּתַב דְּפָטוּר אֲבָל אָסוּר בְּחַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, וְכֵן בִּירֵאִים (שם) **כָּתַב** בְּמַסְקָנָתוֹ דְּהַאי מַתְנִיתִין דְּפֶרֶק שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים (שם) פָּטוּר אֲבָל אָסוּר קָאָמַר, וְכֵן בְּהַגָּהַת מַיְמוֹנִי (שם) בְּמַסְקָנָא דַּעְתּוֹ נוֹטָה לְהַחְמִיר. אֶלָּא שֶׁבְּאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה לֹא נִזְכַּר **בְּהֶדְיָא** אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין רַק סְתָם דְּחַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ פָּטוּר אֲבָל אָסוּר, וְנוּכַל לוֹמַר דְּהַמִּשְׁנָה אַיְרֵי בְּחַיָּה וְעוֹף מִדְבָּרִיִּים שֶׁגִּדְּלָן בְּבֵיתוֹ וְנַעֲשׂוּ בְּנֵי תַּרְבּוּת, דְּעַל זֶה גָּזְרוּ **רַבָּנָן** שֶׁיְּהֵא שַׁיָּךְ בָּהֶם שֵׁם צֵידָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין שֶׁהֵם בֵּיתִים וּבָאִין לִכְלוּבָן לָעֶרֶב הֲרֵי הֵם כְּפָרָה וְסוּס דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּהֶם צֵידָה כְּלָל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּאִירִי **בְּפֶרֶק** שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים (קז. ד"ה זה) בְּשֵׁם יֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִין כֵּן, וְכֵן מְצַדֵּד הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ], **לְבַד מֵהָרֹא"שׁ בְּפֶרֶק אֵין צָדִין** (ביצה פ"ג סי' א) **דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דִּבְאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין שֶׁבָּאִין לִכְלוּבָן לָעֶרֶב וּמְזוֹנוֹתָן עָלֶיךָ, לֹא שַׁיָּךְ צֵידָה כְּלָל, וְכָתַב שָׁם דְּגַם דַּעַת בַּעַל הָעִטּוּר** (ח"ב הלכות יו"ט) **כֵּן** [אִיבְרָא, דְּמִדַּעַת בַּעַל הָעִטּוּר אֵין שׁוּם רְאָיָה **דְּאַף** בְּשַׁבָּת לֵיכָּא בָּהֶם שֵׁם צֵידָה כְּלָל, דְּהוּא לֹא כָּתַב דְּבָרָיו רַק לְעִנְיַן יוֹם טוֹב, וְכַמָּה רִאשׁוֹנִים סוֹבְרִים לְחַלֵּק בָּזֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן קְצָת], **וְגַם הָרַשְׁבָּ"א בְּפֶרֶק אֵין צָדִין** (ביצה כד. ד"ה הא דתניא) **כָּתַב דְּהַאי פָּטוּר, פָּטוּר וּמֻתָּר הוּא כְּדַעַת הָרֹא"שׁ הַנַּ"ל, וּלְבַדָּם כֻּלָּם מַחְמִירִים וְכַנַּ"ל, לָכֵן מֵהַנָּכוֹן לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה כְּדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁהַתַּרְנְגֹלֶת לֹא עֲבִידָא לְאִשְׁתַּמּוֹטֵי מִן הַיָּד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּשֵׁם הַחַיֵּי אָדָם:**

* **דְּאָסוּר וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל לָצוּד בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וּלְפִי זֶה וְכוּ'. וַאֲפִלּוּ אִם הָיוּ הָעוֹפוֹת בְּתוֹךְ הַכְּלוּב וְנִפְתַּח הַכְּלוּב, יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִסְגְּרֶנּוּ כֵּיוָן שֶׁהוּא מְכַוֵּן בָּזֶה לְצוּדָם שֶׁלֹּא יֵצְאוּ חוּצָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּסֵפֶר זֵכֶר לְאַבְרָהָם (ערך שבת אות צ) **בְּשֵׁם מַחֲזִיק בְּרָכָה** (סק"ד ז) **שֶׁזֶּה לְשׁוֹנוֹ, לִפְתֹּחַ וְלִסְגֹּר לוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים בְּשַׁבָּת אָסוּר, אֲבָל מֻתָּר לְהַאֲכִיל לְהָעוֹפוֹת אֲשֶׁר בַּלּוּל בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּעַצְמוֹ יִסְגֹּר לֵית לָן בָּהּ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה דְּמַיְרֵי שֶׁהַבַּיִת גָּדוֹל אוֹ שֶׁהַלּוּל עוֹמֵד בֶּחָצֵר, דְּאִם הַבַּיִת קָטָן מֻתָּר לִסְגֹּר הַלּוּל. וַאֲפִלּוּ אִם הַבַּיִת גָּדוֹל יוּכַל גַּם כֵּן לְהַאֲכִילָם בְּעִנְיָן שֶׁלֹּא יִפָּתַח הַלּוּל לְגַמְרֵי שֶׁיּוּכְלוּ לִבְרֹחַ:**

* **לָצוּד. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק נח) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ וְאִם הוּא מִתְכַּוֵּן וְכוּ'.** הַטַּעַם דְּזֶה הָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵין צְרִיכָה לְגוּפָהּ דְּרֹב הַפּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְדוּמְיָא דְּמַאי דְּפָסַק הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף ז' דְּאִם מִתְעַסֵּק בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִשְׁכֵנוּ דְּמֻתָּר, וּמִטַּעַם דְּאֵינוֹ צָרִיךְ לְעִקַּר הַצֵּידָה כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִּׁ"י שָׁם בַּגְּמָרָא ק"ז עַמּוּד ב' (ד"ה הצד נחש), וְהָכָא נָמֵי דִּכְוָתֵיהּ, וְלֹא נִשְׁאַר לָנוּ רַק הָאִסּוּר דְּרַבָּנָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה [דְּשָׁם דִּמְקִלִּינַן לְגַמְרֵי מִשּׁוּם דִּבְמָקוֹם הֶזֵּקָא לֹא גָּזְרוּ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא הֶפְסֵד בְּעָלְמָא עַיֵּן לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ל"ג], וְגַם הֲלֹא הוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְחֻסַּר צֵידָה דְּהוּא גַּם כֵּן רַק מִדְּרַבָּנָן, כֵּיוָן דַּהֲוֵי תְּרֵי דְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל בִּמְקוֹם הֶפְסֵד, וְדוּמְיָא דְּמָה דְּפָסַק הַמַּשְׂאַת בִּנְיָמִין בְּסִימָן ח' דְּאִם חוֹשֵׁשׁ שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ וְאִיכָּא הֶפְסֵד, מְקִלִּינַן דְּחִיַּת הַתַּרְנְגֹלֶת לְבַיִת שֶׁהוּא צֵידָה כִּלְאַחַר יָד, בְּמָקוֹם דְּיִהְיֶה הָאִסּוּר צֵידָה רַק מִדְּרַבָּנָן, כְּגוֹן שֶׁהֻרְגְּלָה לָבוֹא לְבֵיתָהּ. [וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסָעִיף ז' בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה נחשים) דְּגַם הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"ז) דִּסְבִירָא לֵיהּ בְּעָלְמָא מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ חַיָּב, מוֹדֶה שָׁם מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי לְדַעְתּוֹ זֶה בִּכְלַל מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ רַק בְּשֵׁם מִתְעַסֵּק בְּעָלְמָא, כֵּיוָן שֶׁכַּוָּנָתוֹ רַק לְהַבְרִיחוֹ מֵעָלָיו וְלֹא לְצוּדוֹ, נוּכַל לוֹמַר דְּהָכָא **נָמֵי** דִּכְוָתֵיהּ] וְגַם נוּכַל לְצָרֵף לָזֶה דַּעַת הַגְּרָ"א דְּפוֹסֵק כְּהַמְּקִלִּין לְעִנְיַן אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ כְּשֶׁבָּאִין לִכְלוּבָן לָעֶרֶב. [אָמְנָם גּוּף דִּבְרֵי הַגְּרָ"א שֶׁמְּחַלֵּק בֵּין אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין לִשְׁאָר חַיָּה וָעוֹף, לְהָקֵל בָּהֶן לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם דְּלֹא עֲבִידֵי לְרַבּוּיֵי, לֹא יָדַעְתִּי בֵּאוּרוֹ, עַיֵּן בְּבֵיצָה כ"ד (ע"א) דְּגַם אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין עֲבִידֵי לְרַבּוּיֵי. וְאִם כַּוָּנָתוֹ דִּלְכְלוּבָן **לֹא** עֲבִידֵי לְרַבּוּיֵי, אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ דִּשְׁאָר חַיָּה וָעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, לְגַמְרֵי עֲבִידֵי לְרַבּוּיֵי, וְזֶה אֵינוֹ דְּאִם כֵּן הָיָה חַיָּב חַטָּאת כְּמוֹ בְּיוֹנֵי שׁוֹבָךְ דְּגַם כֵּן בָּאִין לִכְלוּבָן לָעֶרֶב, **וַאֲפִלּוּ** הָכִי חַיָּב הַצּוֹדָן מִטַּעַם זֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַךְ עִקַּר דִּינוֹ שֶׁל הַגְּרָ"א שֶׁמְּחַלֵּק בֵּין אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין לִשְׁאָר חַיָּה וָעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ, יֶשְׁנוֹ בַּמְּאִירִי (שבת קז. ד"ה זה) **בְּשֵׁם אֵיזוֹ** רִאשׁוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין כֵּן, לְחַלֵּק בֵּין בֵּיתִים לְמִדְבָּרִיִּים שֶׁגִּדְּלָן וְנַעֲשׂוּ בְּנֵי תַּרְבּוּת, וְצָרִיךְ לְבָרֵר הַסֻּגְיָא הַנַּ"ל לְשִׁיטָתָם]. **אַךְ בְּעוֹפוֹת חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ לָבוֹא לְבֵיתָן, נִרְאֶה דְּיֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה בְּכָל גַּוְנָא,** כִּי שָׁם אִם יַכְנִיסֵם לִכְלוּב שֶׁהוּא מָקוֹם צַר כְּדֵי לְשָׁמְרָם שֶׁלֹּא יֵצְאוּ לַחוּץ, הוּא אִסּוּר צֵידָה דְּאוֹרַיְתָא לְפִי מַה שֶּׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דִּבְהוּ שַׁיָּךְ **צֵידָה** דְּאוֹרַיְתָא, וְאִם כֵּן **אַף כְּשֶׁיַּכְנִיסֵם רַק בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַזִּיקוּ** דְּהוּא בִּכְלַל מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ, יֵשׁ בָּזֶה עַל כָּל פָּנִים אִסּוּר דְּרַבָּנָן לְרֹב הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא **לְהוּ** דְּבְמִתְעַסֵּק שֶׁלֹּא יִשְׁכֵנוּ הָוֵי בִּכְלַל מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ, **וְעַיֵּן לְקַמֵּיהּ** (ד"ה חיה) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ אוֹדוֹת דִּין הָאַחֲרוֹנִים, וְיִהְיֶה נַפְקָא מִנָּהּ גַּם בָּזֶה:**

* **חַיָּה וָעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ. הִנֵּה דָּבָר זֶה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ס) **לְעִנְיַן קְנִיַּת עוֹף חָדָשׁ וְכוּ', דִּין זֶה הִמְצִיאוֹ הָרִאשׁוֹן בַּעַל מַשְׂאַת בִּנְיָמִין** (סי' ח) **וְאַחֲרָיו נִמְשְׁכוּ כָּל הָאַחֲרוֹנִים, מֵהָא דִּמְשַׁנֵּי בְּבֵיצָה כ"ד** (ע"א) **דִּלְפִיכָךְ אֵין בְּאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין מִשּׁוּם צֵידָה, אַף דְּאוֹמְרִים לָהֶם הָבָא מְצוּדָה וּנְצוּדֶנּוּ, מֵחֲמַת דְּבָאִין לִכְלוּבָן לָעֶרֶב,** וּרְצוֹנוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(פד) וְלִגְבֵי עוֹף בְּעִנְיָן שֶׁיִּהְיֶה גַּם כֵּן מִקְרֶה: (פה) הַגְּרָ"א וְכֵן מוּכָח בְּסֵפֶר יְרֵאִים (סי' רעד): **(פו)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ויש אומרים): **(פז)** עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ בִּרְאָיוֹת בְּנִשְׁמַת אָדָם (סק"ב)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

*) (ועוד מדינים אלו נתבארו בסימן ש"ח סעיף מ').

(יח) [יח] צָדָן פָּטוּר (הגהות אלפסי (שלטי גבורים על הגהות מרדכי פט"ו סוף ס"ק ס)), (נט) אֲבָל פָּרָה וְסוּס (ס) וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאָר חַיָּה וְעוֹף שֶׁמְּרָדוּ, אִם צָדָן חַיָּב חַטָּאת, וְכֵן עֶקֶר (המגיד פרק י' (הכ"ד)). חָתוּל (סא) דִּינָהּ כִּשְׂאָר חַיָּה, וְאָסוּר לְתָפְשָׂהּ בְּשַׁבָּת *)(הגהות אלפסי (סס)):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כט אות ד) בָּמָה דְּמַיְתֵי מֵהַשׁ"ס (יב.), דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּמִירֵי בְּחוּל, וְהָאלְיָה רַבָּה (ס"ק כט) כָּתַב דְּמִירֵי בְּמִפְלָה רֹאשׁוֹ, וּבְרַכֵּי יוֹסֵף כָּתַב דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּהַמֻּגָּן אַבְרָהָם סָבַר דְּלָאו פְּסִיק רֵישָׁא הוּא דְּאֶפְשָׁר שֶׁיִּצְאוּ מֵהֶם, וְגַם אֵינוֹ מְכַוֵּן לְהַחְלִישׁ כֹּחָם שֶׁלֹּא יְקַפְּצוּ עָלָיו פַּעַם אַחֶרֶת, עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן נִרְאֶה דְּגַם בַּלַּיְלָה הַמְכֻפָּף אִם בִּנָּה אוֹ פָּרַשׂ, שֶׁלֹּא יְמִיתֶנּוּ, מִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר דְּאִם מִצְטָעֵר שְׁחוֹרִים עָלָיו, שְׁרֵי לְהַשְׁלִיךְ לַמַּיִם בְּלֵי מְלֵילָה. וְעַיֵּן בְּאָלְיָה רַבָּה (ס"ק כג) מַה שֶּׁכָּתַב בְּנַחֲלַת צְבִי (סק"ט) לְעִנְיַן מְלֵילַת פְּרוּשׂ. וְכָתַב בְּחוּת יָאִיר (שם) דְּלְאִינְיַן לְמִחוֹת בְּאִפְשָׁתוּ בְּיָד חֲזָקָה, אִם אֵינוֹ מַשְׂגִּיחַ שֶׁתִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ יִשְׁתֹּק, וְכֵן כָּתַב בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק"ה), כֵּיוָן דְּבָלְאו הָכִי לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַשְּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים יֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ, וְכֵן אֵיכָא דַּעַת רַבָּנוּ תָּם עַיֵּן שָׁם: **יב [יח] צָדָן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (ס"ק יח). וְעַיֵּן בְּשוּ"ת מַהֲרִי"ט מַהֲרִי"ט (סימן רמ"ה, עָרְעִין שֶׁיָּצְאוּ מֵהַמְּנוּרָת מֵתֵר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַצְמִיד נָגָד מֹשֶׁה מְשׁוּחַ בְּמֵי לִימוֹן וּלְדַבֵּר לָהֶם דְּבָרִים טוֹבִים עַד שֶׁיִּקְבְּצוּ בְּמַשֶּׁה וְלָקַחַת הַמַּשֶּׁה עִמָּהֶם וְלָתֵנוּ בְּמְנוּרַת מִבְּלִי שֶׁיִּסְתֹּם פִּתְחַ הַמְּנוּרַת וַאֲפִלּוּ לְיִשְׂרָאֵל אָפְשָׁר דְּשָׁרֵי, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

דְּלֵיכָּא דְּקָפִיד בְּרַק מְשׁוּם מְאִיסוּתָא, יְהַר שֶׁלֹּא יְשַׁפְשֵׁף כְּשֶׁדּוֹרֵס עָלָיו וְאָפְשָׁר שֶׁזֶּהוּ כַּוָּנַת מַהֲרִי"ל (מנהגים), אֲבָל לַחָה הַיּוֹצֵאת מִן הַפֶּה אוֹ מִן הַחֹטֶם וַדַּאי אֵיכָא מְשׁוּם מְאִיסוּתָא, וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת אֲפִלּוּ בְּרַק שְׁרֵי עַיֵּן סִימָן צ' סָעִיף י"ג. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כה):

יב (יח) צָדָן. עַיֵּן בִּתְשׁוּבַת מִשְׁאֶת בְּנָיָמִין סִימָן (ס') [ח'] דְּמַסְיֵק שָׁם, דְּאַף אִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִים שֶׁצָּדָן לֹא הֻרְגְּלוּ בַּבַּיִת, כְּשֶׁאֵין בְּאִין מֵעַצְמָן לְכֻלְּכְּנָן לָעֲרֶב, הַצָּדָן חַיָּב חַטָּאת, וְאִם הֻרְגְּלוּ וּבְאִין לְכֻלְּכְּנָן לָעֲרֶב, אַף שֶׁאֵר עוֹפוֹת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר. וְאִם יָצְאוּ מֵהַבַּיִת וּמִתְיָרֵא שֶׁלֹּא יאבדו, אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְצוּדָן, דּוֹחִין אוֹתָן כְּדֵי לְהַכְנִיסָן לַבַּיִת מִשּׁוּם פְּסִידָא, מִכָּל מָקוֹם לְטַלְטֵל וְלִתְפֹּס אוֹתוֹ אָסוּר, אֲבָל עוֹפוֹת שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ אֲסוּרִין לְדַחוֹתָן, עַיֵּן ט"ז (ס"ק יא) וּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כה). וּבַאֲגַדָּה (פי"ג סי' קכ) כָּתַב אִם תִּינוֹקוֹת קְטַנִּים אוֹ אֵינָם יְהוּדִים צָדִין אוֹתָן לְהַחֲזִירָן, אֵין מוֹחִין בְּהֶם:

בְּאוּר הַלָּכָה

לוֹמַר שֶׁהֵם בָּאִין מֵעַצְמָן לְכַלּוּב וְנַח לְתָפְסָן שָׁם לְפִיכָךְ הֲרֵי הֵם כְּנִצּוֹדִין וּכְפָרוּשׂ רַשׁ"י שָׁם (ד"ה לכלובן), וַאֲפִלּוּ אִם צָדָן בַּחוּץ, וּמִזֶּה הוֹצִיא דִּינוֹ דְּאִם הָעוֹף לֹא הָרְגַּל עֲדַיִן בְּהַבַּיִת וְלֹא יָבֹא לְכַלּוּבוֹ לָעֲרֶב, שֶׁיָּךְ בּוֹ אִסּוּר צִידָה וְהֵינוּ כְּשֶׁצָּדוֹ מִבַּחוּץ [וְאִם צָדוֹ בְּפָנִים תָּלוּי בְּאִם הוּא בַּיִת גָּדוֹל אוֹ קָטָן]. **וְלִכְאוֹרָה לְפִי זֶה אִם אֵין לוֹ כְּלוּב בְּבֵיתוֹ לְתַרְנְגוֹלִים וְהַבַּיִת הוּא גָּדוֹל דְּלֹא מָטָא לֵיהּ בְּחַד שְׁחִיטָה, אִם כֵּן מִמֵּילָא אֵין נְצוּדִים שָׁם וְאַף בְּעוֹף שֶׁהֻרְגַּל לָבוֹא לְבֵיתוֹ, יְהֵיהָ שִׁיָּךְ בּוֹ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא כְּשֶׁצָּדוֹ מִבַּחוּץ** [וְעַל תּוֹךְ הַבַּיִת לֹא צַיְתִּי, דְּאֶפְשָׁר דִּכְיוָן שֶׁהוּא תּוֹךְ הַבַּיִת אַף שֶׁהַבַּיִת גָּדוֹל דְּבָעֲלְמָא שִׁיָּךְ בּוֹ אִסּוּר צִידָה, אֵינוֹ שִׁיָּךְ לוֹמַר שָׁם הָבֵא מְצוּדָה דְּכֵיוָן שֶׁהַרְגַּל בּוֹ אֶפְשָׁר שֶׁנּוֹחַ לְתָפְסוֹ שָׁם כָּךְ. וְקַשְׁיֵת הַגְּמָרָא (שם) מִתְּחִלָּה לֹא הָיָה כִּי אִם עַל מַה שֶּׁמַּשְׁמַע מִסְּתָמָא דִּבְרֵיהֶם דְּאֲפִלּוּ הַצָּדָן בְּחוּץ פָּטוּר], וְדַחַק לוֹמַר דְּהַבְּרֵיתָא אֲיֵרִי דְּוַקָא בְּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּלוּב בְּבַיִת. וְעוֹד הַאי דְּפָסִיק הַגְּמָרָא (שם) וְאָמַר הַנֵּי בָּאִין לְכֻלְּכְּנָן וְכוּ', לֵימָא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּשֶׁבָּאִין לְכֻלְּכְּנָן לָעֲרֶב. וְגַם חָתוּל יוֹכִיחַ, דְּמַשְׁמַע מֵהַפּוֹסְקִים דְּיֵשׁ לוֹ דִּין חַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ אִם גְּדָלָהּ בְּבַיִת וְנַעֲשֵׂית בַּת תַּרְבּוּת, וְהֵרֵי חָתוּל בִּמְקוֹמוֹתֵינוּ אֵין דַּרְכָּן לַעֲשׂוֹת לָהּ כְּלוּב. וְיֵשׁ לְדַחוֹת דְּכִנּוּת הַגְּמָרָא דִּלְפִי שֶׁהֻרְגַּל מֵעַצְמוֹ לָבוֹא לְבֵיתוֹ בָּעֲרֶב, אֵין זֶה בִּכְלַל מְחַסֵּר צִידָה, וּמַה שֶּׁאָמַר לִכְלּוּבָן, דִּבֵּר הֵהֶוֶה נָקִיט, וְכָל חַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ הֵם בִּכְלַל הַזֶּה אַף שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם כְּלוּב בְּבֵיתוֹ, וּמַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַשׁ"י שָׁם וְנַח לְתָפְסָן שָׁם, לְאוֹ דַּוְקָא כְּשֶׁהִיא בַּכְּלוּב, דְּהוּא הַדִּין כְּשֶׁבָּאת לְבֵית שֶׁהִיא מְרֻגֶּלֶת בּוֹ, נַח לְתָפְסָהּ וְלֹא הָוֵי בִּכְלַל מְחַסֵּר צִידָה, וְזֶהוּ הַטַּעַם מַה שֶּׁפָּסַק הַמִּשְׁנָה (קו.) חַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ פָּטוּר, וְלֹא חִלֵּק בֵּין יֵשׁ לוֹ כְּלוּב עֲבוּרָם אוֹ לֹא. וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַגְּמָרָא שָׁם (ביצה כד.) בְּתִחְלָּה וַהֲרֵי אִנְּזִין, וְתַרְנְגוֹלִים וְכוּ', הָיָה עַל מַה שֶּׁפָּטְרָה הַבְּרֵיתָא בְּצָדָן מִבַּחוּץ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּתִחְלָּה. גַּם בְּחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ל ס"ד) לֹא הִזְכִּיר כִּי אִם הַתְּנַאי שֶׁהוֹרֵגֶל לְבֵיתוֹ בָּעֲרֶב. וְדַע עוֹד, **דְּאִם קָנָה עוֹף מְחֻדָּשׁ וַעֲדַיִן לֹא הֻרְגְּלָה לָצֵאת וְלָבוֹא לְהַבַּיִת, כִּי לֹא הִנִּיחוֹ לָצֵאת חוּצָה, וְאִם תָּצָא מִן הַבַּיִת לֹא תֵּדַע לַחֲזֹר (לְעִצְמָהּ) [בְּעַצְמָהּ], רַק בְּתוֹךְ הַבַּיִת הֻרְגְּלָה לָבוֹא לְכַלּוּבָהּ לָעֲרֶב, נִרְאֶה לִי פְּשׁוּטוֹ דְּתוֹךְ הַבַּיִת יֵשׁ לָהּ דִּין חַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ וְאֵין בָּהּ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא, אֲבָל אִם יִקָּרֵהּ שֶׁתֵּצֵא לַחוּץ דִּינָהּ כְּמוֹ שְׂאָר עוֹפוֹת חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ לָבוֹא לְבֵיתָן. עוֹד אָמַרְתִּי לְהָבִיא בְּכָאן, מַה שֶּׁהִקְשָׁה בְּסֵפֶר חֶמְדַּת מֹשֶׁה** (סי' תצז סק"ב) **עַל דִּבְרֵי הַמְּשַׁאֵת בִּנְיָמִין** (סי' ח) **וּמִגֵּן אַבְרָהָם** (סי' תצז סק"ז) **לְעִנְיַן עוֹף חָדָשׁ, וְזֶה לְשׁוֹן הַחֶמְדַּת מֹשֶׁה שָׁם בְּסִימָן תצ"ז, מַה שֶּׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם דְּאוֹתָן הַחֲדָשִׁים וְלֹא הֻרְגְּלוּ וְכוּ', לֹא נִרְאֶה לִי כְּלָל, דְּמִכָּל מָקוֹם בָּאִין לְכֻלּוּבָן לָעֲרֶב וּמְזוֹנוֹתָן עָלָיו, וְאִם לֹא יָבֹאוּ לְכֻלּוּב זֶה יָבֹאוּ לְכֻלּוּב אַחֵר. וְלִי נִרְאֶה שֶׁאֵין קְשֶׁה כְּלָל עַל הַמְּשַׁאֵת בִּנְיָמִין וּמְגֵן אַבְרָהָם, דְּגַם הֵם מוֹדִים דְּאִם קָנָה עוֹף מְחֻדָּשׁ אֵצֶל אֶחָד בְּעִירוֹ בְּמָקוֹם קָרוֹב, אֵין בָּהּ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא כְּשֶׁהִיא בְּחוּץ, דְּאַף שֶׁלֹּא הֻרְגְּלָה לָבוֹא לְבֵיתָהּ הֶחָדָשׁ, עַל כָּל פָּנִים הֻרְגְּלָה לָבוֹא לְכֻלּוּבָהּ הַיָּשָׁן אִם יַנִּיחוּהָ, וּכְנָצוֹדָה וְעוֹמֶדֶת דָּמְיָא.** וְתֵדַע דְּאִטּוּ דִּין הַמִּשְׁנָה (קו.) דְּחַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ פָּטוּר, אַיֵּרֵי דַּוְקָא כְּשֶׁצָּדָן הַבַּעַל הַבַּיִת וְלֹא אַחֵר, וְהָא וַדַּאי לֵיתָא, אֶלָּא וַדַּאי כֵּיוָן שֶׁהַחַיָּה וְעוֹף הוּא בִּרְשׁוּת אֵיזֶה אָדָם, הֲרֵיהָ כִּנְצוֹדָה, וְשׁוּב אֵין בָּהּ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא לַכֹּל, וְלֹא מַצְטָעִי אֵיזֶה מִכְּלָל זֶה אֶלָּא שׁוֹר שֶׁמָּרַד [וְכֵן מוּכָח לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי בְּשַׁבָּת פֶּרֶק שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים (ה"א) עַל הַמִּשְׁנָה דְּחַיָּה וְעוֹף שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ הַצָּדָן פָּטוּר, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שֶׁבְּרְשׁוּתוֹ אָדָם, הָא אִם אֵינָן בִּרְשׁוּת אָדָם חַיָּב, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הָדָא אָמְרָה שׁוֹר שֶׁמָּרַד הַצָּדוֹ בְּשַׁבָּת חַיָּב. וְאַף דְּאָמְרוּ שָׁם בִּבְיָצָה דְּוַקָא כְּשֶׁמְּזוֹנוֹתָן עָלָיו, וְאַף דְּהָאָדָם, הָוֵי לֵיהּ כְּבַעֲלֵי תַּרְבּוּת וְכִבְהֵמָה הוּא [עַיֵּן בְּרַ"ן (שם יג. ד"ה גמ' ד"ה) וּבְרַשַׁ"י (ד"ה ומזונותן)] וְלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ צִידָה] אַף שֶׁקָּנָה אוֹתָהּ מִמְּנוּ אָדָם אַחֵר, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵיהָ כְּנִצּוֹדָה וְעוֹמֶדֶת, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לָהּ מָקוֹם שֶׁרְגִילָה לָבוֹא שָׁם לָעֲרֶב, וְאִם צָדָהּ בַּחוּץ הַבַּעַל הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן הָיָה פָּטוּר אַף שֶׁקָּנָה אַחֵר מִמֶּנּוּ, אִם כֵּן הוּא הַדִּין הַבַּעַל הַבַּיִת הַשֵּׁנִי וְכָל אָדָם, **וְלֹא אִירֵי הַמְּשַׁאֵת בִּנְיָמִין וּמְגֵן אַבְרָהָם כִּי אִם כְּשֶׁקָּנָה אוֹתָהּ בְּמָקוֹם רָחוֹק שֶׁלֹּא תַּכִּיר אֶת מְקוֹמָהּ הָרִאשׁוֹן לָבוֹא בְּעִצְמָהּ. וְכָתַבְתִּי זֶה לְעוֹרֵר לֵב הַמְעַיֵּן, וַעֲדַיִן אֵינוֹ בָּרוּר לְמַעֲשֶׂה.** וְהִנֵּה קָשֶׁה לִי לְפִי מַה שֶּׁחִדַּשְׁתִּי הָאַחֲרוֹנִים הַאי דִּינָא, לָמָּה לֵיהּ לְהַתּוֹסְפְתָּא פֶּרֶק י"ג (ה"ד) דְּשַׁבָּת לְחַלֵּק בֵּין אִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִין לְיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה, לֵיקְלוֹג בְּאִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִין גּוּפָא בֵּין אוֹתָן שֶׁהֻרְגְּלוּ לָבוֹא אֲצָלוֹ וּבֵין אִם קָנָה אוֹתָם מֵחָדָשׁ, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּנִיחָא לֵיהּ יוֹתֵר לְאַשְׁמוּעִינַן רִבּוּתָא בְּיוֹנֵי שׁוֹבָךְ, אַף דְּהֵם גַּם כֵּן בָּאִין לְכֻלּוּבָן לָעֲרֶב וְכִדְאָמְרִינַן בִּבְיָצָה שָׁם, אֲפִלּוּ הָכִי חַיָּב:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כְּדִכְרֵיו, וְסָתַמְתִּי כְּמוֹתוֹ לְדִינָא, מִשּׁוּם דְּהַגְּרָ"א מְצַדֵּד גַּם כֵּן לְהָקֵל בְּאִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִין בְּלֹא עֲבִידֵי לְרִבּוּיֵי עַיֵּן שָׁם: **(סס)** מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כז) בְּשֵׁם רַאֲבַ"ן (בשלטי גבורים על הגהות מרדכי פט"ו אות א), וְכֵן כָּתַב בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א וּבְשְׂאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(סע)** הַגְּרָ"א מְבִּמְרָא דְּבֵיצָה כ"ד (ע"א): **(ע)** רַשַׁ"י (שם ד"ה הבא) שָׁם: **(עא) דְּאִם לֹא כֵּן אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת רַק אִסּוּרָא בְּעָלְמָא,** וְדוּמְיָא דְּאִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִים דְּגַם כֵּן קָשֶׁה לְתָפְסָן לִפְעָמִים בְּלִי מְצוּדָה אוֹ אֵיזֶה תַּחְבּוּלָה, וַאֲפִלּוּ הָכִי מַשְׁמַע שָׁם בַּמְּמָרָא דְּאִינוֹ חַיָּב חַטָּאת, מַחֲמַת דְּבָאִין לְכֻלּוּבָן לָעֲרֶב וְכוּ'. וְהוּא שֶׁמָּרְדוּ הַפְּרָה וְהַסּוּס לְגַמְרֵי וּבָרְחוּ מֵרְשׁוּתוֹ (פט) עַד שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְצוּדָה (ס) אוֹ אֵיזֶה תַּחְבּוּלוֹת לְתָפְסָן, (עא) וְגַם אֵינָן בָּאִים לָעֲרֶב לְבֵיתוֹ: **(ס) וְכָל שֶׁכֵּן וְכוּ' שֶׁמָּרְדוּ.** מֵירֵי גַּם כֵּן שֶׁמָּרְדוּ וּבָרְחוּ וְאֵינָן חוֹזְרִין לְבֵיתוֹ בָּעֲרֶב, אֶלָּא לָנִין בַּשָּׂדֶה כְּאָוְזָא וּבַר אַוְזָא שֶׁלָּנִין עַל הַמַּיִם וְקָשֶׁה לְתָפְסָן בְּלִי מְצוּדָה וְתַחְבּוּלָה, (עג) וְגַם הַמְּחַבֵּר מוֹדֶה דְּבָזֶה חַיָּב חַטָּאת הַצּוֹדָה אוֹתָן. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִזֶּה נִלְמַד דְּהוּא הַדִּין אִם קָנָה אִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִין מֵחָדָשׁ וַעֲדַיִן אֵינָן רְגִילִין כְּלָל בְּבֵיתוֹ, וְאִם יָצְאוּ לֹא יַחְזְרוּ עוֹד לַבַּיִת אֶלָּא תִּנָּקֵר בְּאַשְׁפָּה, הַצָּדָן חַיָּב. וְאִם יָצְאוּ מִן הַבַּיִת אָסוּר לְצוּדָן אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי [חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ל ס"ג)]. וְנִרְאֶה דְּאִם הַבַּיִת גָּדוֹל דְּלֹא מָטָא לֵיהּ בְּחַד שְׁחִיטָה, (עד) מַתָּר אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְצוּדָן, אֵין בָּהּ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא לַכֹּל, וְלֹא מַצְטָעִי אוֹתָן כְּדֵי לְהַכְנִיסָן לַבַּיִת מִשּׁוּם פְּסִידָא, מִכָּל מָקוֹם לְטַלְטֵל וְלִתְפֹּס אוֹתוֹ אָסוּר, אֲבָל עוֹפוֹת שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ אֲסוּרִין לְדַחוֹתָן, עַיֵּן ט"ז (ס"ק יא) וּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כה). וּבַאֲגַדָּה (פי"ג סי' קכ) כָּתַב אִם תִּינוֹקוֹת קְטַנִּים אוֹ אֵינָם יְהוּדִים צָדִין אוֹתָן לְהַחֲזִירָן, אֵין מוֹחִין בְּהֶם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּפָנֵיהֶם: **(נט) אֲבָל פָּרָה וְסוּס וְכוּ'.** פָּרוּשׁ דִּבְפָרָה וְסוּס שֶׁהֵם מִינֵי בְּהֵמוֹת לֹא שַׁיָּךְ צִידָה כְּלָל אֲפִלּוּ מִדְּרַבָּנָן, אֲפִלּוּ קָנָה אוֹתָם מֵחָדָשׁ וַעֲדַיִן לֹא הֻרְגְּלוּ לָבוֹא לְבֵיתוֹ, (פס) כִּי אֵין עֲשׂוּיִין לְהִשָּׁמֵט מֵתַּחַת יְדֵי אָדָם וּמֵתָּר לִתְפֹּס אוֹתָן וְלִסְגֹּר אוֹתָן בְּמָקוֹם צַר, וּכְשֶׁאָר חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ שֶׁעֲשׂוּיִין לְהִשָּׁמֵט מִידֵי אָדָם, אַף שֶׁאֵין צְרִיכִין מְצוּדָה לְתָפְסָן כִּי יְבֹאוּ מֵעַצְמָן לְבֵיתָן לָעֲרֶב, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בּוֹ אִסּוּר צִידָה דְּרַבָּנָן, וְכָל זֶה בְּשֶׁלֹּא מָרְדוּ אֲבָל מָרְדוּ אֲפִלּוּ פָּרָה וְסוּס חַיָּב חַטָּאת עֲבוּר צִידָתָן אֲפִלּוּ נִתְגַּדְּלוּ מִתְּחִלָּה בְּבֵיתוֹ, וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאָר חַיָּה וְעוֹף וְכוּ'. וְהוּא שֶׁמָּרְדוּ הַפָּרָה וְהַסּוּס לְגַמְרֵי וּבָרְחוּ מֵרְשׁוּתוֹ (פט) עַד שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְצוּדָה (ס) אוֹ אֵיזֶה תַּחְבּוּלוֹת לְתָפְסָן, (עג) וְגַם אֵינָן בָּאִים לָעֲרֶב לְבֵיתוֹ: **(ס) וְכָל שֶׁכֵּן וְכוּ' שֶׁמָּרְדוּ.** מֵירֵי גַּם כֵּן שֶׁמָּרְדוּ וּבָרְחוּ וְאֵינָן חוֹזְרִין לְבֵיתוֹ בָּעֲרֶב, אֶלָּא לָנִין בַּשָּׂדֶה כְּאָוְזָא וּבַר אַוְזָא שֶׁלָּנִין עַל הַמַּיִם וְקָשֶׁה לְתָפְסָן בְּלִי מְצוּדָה וְתַחְבּוּלָה, (עג) וְגַם הַמְּחַבֵּר מוֹדֶה דְּבָזֶה חַיָּב חַטָּאת הַצּוֹדָה אוֹתָן. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּמִזֶּה נִלְמַד דְּהוּא הַדִּין אִם קָנָה אִנְּזִין וְתַרְנְגוֹלִין מֵחָדָשׁ וַעֲדַיִן אֵינָן רְגִילִין כְּלָל בְּבֵיתוֹ, וְאִם יָצְאוּ לֹא יַחְזְרוּ עוֹד לַבַּיִת אֶלָּא תִּנָּקֵר בָּאַשְׁפָּה, הַצָּדָן חַיָּב. וְאִם יָצְאוּ מִן הַבַּיִת אָסוּר לְצוּדָן אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי [חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ל ס"ג)]. וְנִרְאֶה דְּאִם הַבַּיִת גָּדוֹל דְּלֹא מָטָא לֵיהּ בְּחַד שְׁחִיטָה, (עד) מַתָּר אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְצוּדָן, אֵין בָּהּ צִידָה דְּאוֹרְיְתָא לַכֹּל, וְלֹא מַצְטָעִי אוֹתָן כְּדֵי לְהַכְנִיסָן לַבַּיִת מִשּׁוּם פְּסִידָא, מִכָּל מָקוֹם לְטַלְטֵל וְלִתְפֹּס אוֹתוֹ אָסוּר, אֲבָל עוֹפוֹת שֶׁלֹּא הֻרְגְּלוּ אֲסוּרִין לְדַחוֹתָן, עַיֵּן ט"ז (ס"ק יא) וּמִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כה). וּבַאֲגַדָּה (פי"ג סי' קכ) כָּתַב אִם תִּינוֹקוֹת קְטַנִּים אוֹ אֵינָם יְהוּדִים צָדִין אוֹתָן לְהַחֲזִירָן, אֵין מוֹחִין בְּהֶם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah